

NEWSLETTER 4/2017

Skutečný majitel právnické osoby
Novela tzv. AML zákona

I. Definice skutečného majitele

- Nová **definice** skutečného majitele je obsažena v **zákoně č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu** (dále jen „**AML zákon**“), a to v důsledku novelizace zákonem č. 368/2016 Sb., který nabyl **účinnosti** ke dni **1. ledna 2017**.
- Tato definice vychází z čl. 3 odst. 6 tzv. IV AML směrnice – směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20.5.2015¹.
- Skutečný majitel je nově formulovaným ustanovením § 4 odst. 4 AML zákona definován jako **fyzická osoba**, která má **fakticky nebo právně možnost vykonávat přímo nebo nepřímo rozhodující vliv v právnické osobě**, ve svěřenském fondu nebo v jiném právním uspořádání bez právní osobnosti, přičemž se má za to, že při splnění podmínek podle předchozí věty **skutečným majitelem u obchodní korporace je fyzická osoba**,

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz a financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES.

- (i) která sama nebo společně s osobami jednajícími s ní ve shodě **disponuje více než 25% hlasovacích práv** obchodní korporace nebo **má podíl na základním kapitálu větší než 25%**,
 - (ii) která sama nebo společně s osobami jednajícími s ní ve shodě **ovládá osobu uvedenou v bodě (i)**,
 - (iii) která má být **příjemcem alespoň 25 % zisku** této obchodní korporace, nebo
 - (iv) která je **členem statutárního orgánu**, zástupcem právnické osoby v tomto orgánu anebo v postavení obdobném postavení člena statutárního orgánu, není-li skutečný majitel nebo nelze-li jej určit podle bodů (i) až (iii).
- Skutečný majitel je tak definován prostřednictvím **materiálních znaků**. Jde o fyzickou osobu, která fakticky nebo právně vykonává přímo nebo nepřímo rozhodující vliv v právnické osobě. Údaje v bodech (i) až (iv) jsou pouhými indikátory, které mohou postavení skutečného majitele zakládat. Zároveň však platí, že naplnění vlastností dle bodů (i) až (iv) nemusí nutně vést k označení dané osoby za skutečného majitele. Rozhodující je, kdo naplňuje ono materiální určení.
 - V bodě (iv) je pak řešena situace, kdy nelze ani po vyčerpání všech dostupných prostředků identifikovat osobu skutečného majitele (dle materiální definice). V takovém případě nastupuje **právní fikce**, dle níž je skutečným majitelem **fyzická osoba, která je členem statutárního orgánu** nebo zástupcem právnické osoby v tomto orgánu nebo fyzická osoba v obdobném postavení člena statutárního orgánu.

II. Uchovávání údajů o skutečném majiteli

- Novela AML zákona (§ 29b) dále ukládá všem právnickým osobám a správcům svěřenských fondů novou **povinnost vést aktuální údaje ke zjištění a ověření totožnosti svého skutečného majitele**, a to včetně údajů o skutečnostech, které postavení skutečného majitele zakládají nebo odůvodňují.
- Tyto údaje musí být uchovávány **po celou dobu**, po kterou je dotčená osoba skutečným majitelem **a ještě nejméně 10 let po té**, co její postavení skutečného majitele zaniklo.

III. Evidence skutečných majitelů

- Novelou AML zákona dochází i ke změně **zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob**, který nyní předpokládá vznik evidence skutečných majitelů právnických osob a svěřenských fondů, a to s **účinností až od 1. ledna 2018**.
- **Nově zřízenou evidenci skutečných majitelů** (§118b-§118j zák. č. 304/2013 Sb.) povede příslušný rejstříkový soud, a sice pro každou zapsanou právnickou osobu a každý zapsaný svěřenský fond.
- Do evidence skutečných majitelů se o skutečném majiteli budou zapisovat následující **údaje**:
 - a) jméno a adresa místa pobytu, popřípadě také bydliště, liší-li se od adresy místa pobytu,

- b) datum narození a rodné číslo, bylo-li mu přiděleno,
- c) státní příslušnost a
- d) údaj o
 - (i) podílu na hlasovacích právech, zakládá-li se postavení skutečného majitele na přímé účasti v právnické osobě,
 - (ii) podílu na rozdělovaných prostředcích, zakládá-li se postavení skutečného majitele na tom, že je jejich příjemcem, anebo
 - (iii) jiné skutečnosti, je-li postavení skutečného majitele založeno jinak.
- Údaje o skutečném majiteli **nebudou veřejné přístupné**, budou vedeny v neveřejné části rejstříku.
- Údaje budou **přístupné pouze** zapsané osobě a prostřednictvím dálkového přístupu i státním orgánům a osobám vymezeným ustanovením § 118g odst. 3 zák. č. 304/2014 Sb., např.:
 - a) soudům pro účely soudního řízení,
 - b) orgánům činným v trestním řízení a státnímu zastupitelství,
 - c) správci daně, poplatku nebo jiného peněžitého plnění pro účely výkonu jejich správy,
 - d) zpravodajské službě pro účely plnění úkolů podle zákona o zpravodajských službách,
 - e) Finančnímu analytickému úřadu,
 - f) České národní bance pro účely výkonu jejich dohledových pravomocí,
 - g) Národnímu bezpečnostnímu úřadu nebo Ministerstvu vnitra,
 - h) Nejvyššímu kontrolnímu úřadu,

- i) stanoveným orgánům a subjektům podle nařízení EP a Rady (EU) č. 1303/201318 a nařízení EP a Rady (EU) č. 1306/201319,
 - k) tomu, o němž tak stanoví jiný zákon (např. zadavatel veřejných zakázek).
- Právnícké osoby již zapsané ve veřejném rejstříku budou povinny podat **návrh na zápis** údajů o skutečném majiteli do evidence skutečných majitelů **bez zbytečného odkladu** po nabytí účinnosti změny zákona č. 304/2013 Sb., tj. **po 1. lednu 2018**. Ostatní povinné subjekty (např. společnost, která vznikne po 1.1.2018) budou muset činit podání vždy bez zbytečného odkladu po svém vzniku.
 - Poruší-li dotčená právnická osoba shora uvedenou povinnost a nebude-li možné dosáhnout nápravy jinak, vyzve rejstříkový soud tuto osobu ke zjednání nápravy. Nejednají-li právnická osoba nápravu ani ve stanovené lhůtě, bude moci soud zahájit řízení o jejím zrušení s likvidací.
 - Návrh na zápis údajů o skutečném majiteli (příp. jeho změnu či výmaz) musí být podán na formuláři u příslušného rejstříkového soudu oprávněnou osobou. Přesné podmínky a náležitosti podání budou předmětem **vyhlášky**, která je v současnosti ještě ve fázi přípravy.

IV. Soudní poplatky

- Novelou AML zákona je rovněž novelizován **zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích**, kterým se **s účinností od 1. ledna 2018** zavádí soudní poplatek za zápis údajů o skutečném majiteli do evidence skutečných majitelů, a to ve výši 1.000,- Kč.
- Povinnost uhradit soudní poplatek se však bude vztahovat **pouze** na **právnícké osoby zapisované do obchodního rejstříku**, ostatní povinné subjekty budou od tohoto poplatku osvobozeny.
- Právnícké osoby zapsané do obchodního rejstříku přede dnem účinnosti shora uvedené novely zákona č. 549/1991 Sb., tj. do 31.12.2017, pak budou od tohoto soudního poplatku **osvobozeny** po dobu **jednoho roku** ode dne nabytí účinnosti nové právní úpravy (tj. od 1.1.2018 do 31.12.2018).
- Úmyslem zákonodárce je tak motivovat příslušné právnícké osoby k zájmu skutečného majitele do veřejného rejstříku zapsat právě v této lhůtě jednoho roku.

Věříme, že výše uvedené shrnutí usnadní Vaši orientaci v nové právní úpravě. V případě potřeby jsme Vám plně k dispozici pro poskytnutí doplňujících informací.

Editor: JUDr. Magda Stárková, advokát, e-mail: starkova@akvk.cz

Hlavním cílem Newsletterů je poskytnout základní informace k danému tématu a nelze je považovat za vyčerpávající odborný návod. Obsah této publikace slouží pouze k základní orientaci a nevychází ze specifických okolností jednotlivého případu či individuálních potřeb klienta. Před každým právním jednáním v konkrétním případě doporučujeme si vyžádat odbornou právní pomoc, kterou Vám rádi na základě Vaší žádosti poskytneme.